

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

Навчально-наукового інституту

«Львівська політехніка»

Н.Д.

І.В. Демидов

2021 р.

ВИТЯГ

з протоколу № 1/21

фахового семінару

зі спеціальності 081 «Право»

Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти

Національного університету «Львівська політехніка»

від «26» січня 2021 р.

1. **ПРИСУТНІ:** 10 із 10 науково-педагогічних працівників Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»:

1. **Ортинський Володимир Львович** – директор Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти, доктор юридичних наук, професор;

2. **Гарасимів Тарас Зеновійович** – професор кафедри теорії та філософії права, конституційного та міжнародного права, доктор юридичних наук, професор;

3. **Жаровська Ірина Мирославівна** – професор кафедри теорії та філософії права, конституційного та міжнародного права, доктор юридичних наук, професор;

4. **Бортник Надія Петрівна** – завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права, доктор юридичних наук, професор;

5. **Гумін Олексій Михайлович** – завідувач кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор;

6. **Ковальчук Віталій Богданович** – в.о. завідувача кафедри теорії та філософії права, конституційного та міжнародного права, доктор юридичних наук, професор;

7. **Макарчук Володимир Степанович** – професор кафедри теорії та філософії права, конституційного та

міжнародного права, доктор юридичних наук, професор;

8. **Сливка Степан Степанович** – професор кафедри теорії та філософії права, конституційного та міжнародного права, доктор юридичних наук, професор;

9. **Личенко Ірина Олександрівна** – завідувач кафедри цивільного права та процесу, доктор юридичних наук, професор;

10. **Канцір Володимир Степанович** – професор кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор.

На засідання запрошені:

1. **Марисюк Костянтин Богданович** – професор кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор;

2. **Якімова Світлана Валентинівна** – доцент кафедри кримінального права і процесу, кандидат юридичних наук, доцент.

3 присутніх – 11 докторів наук та 1 кандидата наук (з них 4 доктори наук – фахівці за профілем представленої дисертації).

Голова засідання – **Ортинський Володимир Львович** – директор Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти, доктор юридичних наук, професор.

2. СЛУХАЛИ:

Доповідь випускника аспірантури (11.09.2020 р.) кафедри кримінального права і процесу Гуцул Роксолани Романівни за матеріалами дисертації: «Криминологічне забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх», представленої на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань 08 Право).

Науковий керівник: **Якімова Світлана Валентинівна**, кандидат юридичних наук, доцент.

Тему дисертації затверджено «24» жовтня 2016 р. на засіданні вченої ради Навчально-наукового інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка», протокол № 4.

Робота виконана на кафедрі кримінального права і процесу Національного університету «Львівська політехніка».

По доповіді було задано 6 питань, на які доповідач дала правильні та ґрунтовні відповіді. Питання задавали:

- *Гарасимів Т.З.* – професор кафедри теорії та філософії права, конституційного та міжнародного права, доктор юридичних наук, професор;
- *Канцір В.С.* – професор кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор;
- *Сливка С.С.* – професор кафедри теорії та філософії права, конституційного та міжнародного права, доктор юридичних наук, професор;
- *Бортник Н.П.* – завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права, доктор юридичних наук, професор;
- *Марисюк К.Б.* – професор кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор;
- *Гумін О.М.* – завідувач кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор.

3. Виступи присутніх.

З оцінкою дисертації Гуцул Р.Р. виступили рецензенти:

- професор кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук Канцір Володимир Степанович,
- професор кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук Марисюк Костянтин Богданович,

які вказали на актуальність теми дослідження, ретельність з'ясування стану дослідження кримінологічного забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. Достатньо уваги у дисертаційній роботі приділено розкриттю кримінологічного змісту поняття корисливих злочинів неповнолітніх. Відповідно до положень сучасного вчення про запобігання злочинності досліджено та виокремлено особливості кримінологічного забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. Окрім цього, у дисертації акцентується увага на практичних аспектах кримінологічного забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. Так, зокрема: з'ясовано коло об'єктів індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх; ретельно проаналізовано кримінологічний аспект діяльності суб'єктів індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх, у тому числі їх правове й організаційне забезпечення. У дисертації ґрунтовно проаналізовано сучасні форми та методи індивідуальної профілактики корисливих злочинів та визначено з них такі, що є

найефективніші щодо неповнолітніх правопорушників. Запропоновано шляхи їх подальшого удосконалення.

За результатами дисертації, випускнику аспірантури кафедри кримінального права і процесу Гуцул Роксолані Романівні вдалося систематизувати теоретичні погляди на стан, тенденції та перспективи розвитку кримінологічного забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх, а одержані теоретичні результати мають практичне значення для удосконалення юридичної практики у напрямку запобігання корисливій злочинності неповнолітніх в Україні. Однак варто було б дещо більше уваги приділити типологічній розробці неповнолітнього, який вчиняє корисливі злочини. Таку методичну розробку в подальшому на практиці можна було б використати для удосконалення методики індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх.

З оцінкою дисертації також виступили присутні на фаховому семінарі:

Завідувач кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук *Гумін Олексій Михайлович*, який відзначив актуальність теми дисертації, адже у нашій країні доволі високий рівень злочинності неповнолітніх зокрема корисливої. Заходи, що застосовуються державою щодо неповнолітніх правопорушників, не завжди виявляють свою ефективність. Злочини корисливої спрямованості, що вчиняються неповнолітніми, з кримінологічного погляду якісно різняться від злочинів цієї ж групи, які вчиняються дорослими. Психологічні та фізичні властивості неповнолітніх багато в чому значають специфіку заходів запобігання вчиненню даною категорією правопорушників корисливих злочинів.

Наукова новизна дисертації полягає у комплексній розробці кримінологічних засад індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх, що має важливе теоретичне та прикладне значення. Найбільш суттєві результати дослідження є важливими для розвитку кримінології та попередження злочинної поведінки й соціальних аномалій у середовищі неповнолітніх, а також свідчать про особистий внесок автора.

Так, зокрема, заслуговує на схвалення наукове обґрунтування автором положення про те, що суб'єкт (орган управління) є інтегративним, системоутворювальним чинником, що визначає зміст поняття кримінологічного забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх; а також виокремлення найістотніших (у профілактичному та віктимологічному значенні) особистісних кримінологічних характеристик неповнолітнього злочинця, що детермінують його підвищену віктимність.

За результатами дослідження автором удосконалено поняття індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх як діяльності, спрямованої на виявлення неповнолітніх осіб, від яких можна очікувати вчинення корисливих злочинів, зокрема крадіжок, грабежів та розбійних нападів, а також реалізацію заходів корегуючого впливу на особистість неповнолітнього, заходів щодо усунення, послаблення дії криміногенних чинників найближчого соціального оточення (мікросередовище), що в комплексі забезпечує позитивні зміни у поведінці неповнолітніх.

У дисертації, на системному рівні, узагальнено загальносоціальні та індивідуальні кримінологічні засоби протидії корисливій злочинності неповнолітніх; розроблено ефективні шляхи реалізації індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх, зокрема крадіжок, грабежів і розбоїв; а також удосконалено форми взаємодії загальноосвітніх закладів з органами поліції, що сприяє індивідуальній профілактиці корисливих злочинів на ранніх стадіях розвитку протиправної поведінки неповнолітніх.

У дисертації розвинуто аргументацію про необхідність розроблення та ухвалення Закону України «Про профілактику правопорушень»; а також низку положень щодо покращення організації профілактичного обліку та формування єдиної бази даних про неблагополучні сім'ї та неповнолітніх із відхиленнями у поведінці, що має важливе значення для вдосконалення діяльності спеціальних суб'єктів запобігання вчиненню неповнолітніми корисливих злочинів, зокрема крадіжок, грабежів і розбоїв.

Усі наукові результати, викладені в дисертації, є особистим здобутком автора. У науковій праці, опублікованій у співавторстві, у роботі використані лише ті ідеї та положення, що є результатом особистої роботи дисертанта і становлять індивідуальний внесок автора.

Наукові праці повністю висвітлюють основні результати дисертації.

Разом з тим, у дисертації автору було доцільно не лише закріпити необхідність розроблення й ухвалення Закону України «Про профілактику правопорушень», але й розробити відповідний законопроект, оформивши його окремим додатком до дисертації.

Загальна характеристика дисертації – позитивна.

Професор кафедри теорії та філософії права, конституційного та міжнародного права, доктор юридичних наук *Сливка Степан Степанович*, який акцентував увагу на тому, що поки існує політична й економічна нестабільність у державі, відсутні чіткі орієнтири для суспільства, кожен із нас повинен брати активну участь у профілактиці корисливих злочинів неповнолітніх. Незважаючи на значну кількість наукових праць з проблематики

злочинності неповнолітніх, сучасних наукових розробок та кримінологічних рекомендацій щодо індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх є вкрай недостатньо. Як наслідок, корислива злочинність неповнолітніх зростає, а діяльність спеціальних суб'єктів потребує істотного удосконалення й, передусім у напрямку розроблення ефективного кримінологічного супроводу індивідуальної профілактики з неповнолітніми правопорушниками.

Отже, актуальність і доцільність дисертаційної роботи Гуцул Роксолани Романівни є очевидною і переконливою.

Метою дисертаційної роботи – є формування системи – цілісних теоретичних знань щодо кримінологічного забезпечення у напрямку удосконалення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. Для досягнення поставленої мети у дисертації правильно було визначено коло завдань, які вирішені у повному обсязі.

Робота належним чином структурована. Сформульовані у дисертації положення, висновки і пропозиції є достатньо обґрунтованими, що свідчить про наукову зрілість автора.

Автором дисертації ретельно висвітлено стан дослідження кримінологічних аспектів індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх, у повному обсязі розкрито кримінологічний зміст поняття корисливих злочинів, а також зосереджено основну увагу на особливостях кримінологічного забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. Систему індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх досліджено із застосуванням усталених у сучасній вітчизняній кримінологічній теорії підходів, у комплексі кримінологічних характеристик об'єктів, суб'єктів, правового й організаційного забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. Окрім цього, позитивом дисертації є те, що її автор значну увагу приділяє практичним аспектам індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. Відтак, у роботі не лише проаналізовано сучасні форми та методи індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх, але й наводяться конкретні рекомендації щодо їх удосконалення в сучасних умовах.

Заявлені автором результати дійсно є новими, відрізняються від попередніх наукових розробок та, зокрема, комплексним характером розроблення кримінологічних засад індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх.

Так, зокрема, автором вперше було обґрунтовано положення про те, що суб'єкт (орган управління) є інтегративним, системоутворювальним чинником, що визначає зміст поняття кримінологічного забезпечення індивідуальної

профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. До того ж, автором вперше на системному рівні виведено комплекс найістотніших особистісних кримінологічних характеристик неповнолітнього, що має значення для розробки ефективних заходів профілактичного впливу щодо цієї категорії правопорушників. Це з одного боку – якості та властивості, що детермінують учинення неповнолітнім корисливого злочину; а з іншого – детермінанти підвищеної віктимності неповнолітнього.

Чимало інших положень є новими, такими, що удосконалено або набули подальшого розвитку. Усі вони заслуговують на схвалення.

Практичне значення основних результатів і висновків має широку сферу застосування, зокрема, у: науково-дослідній діяльності – для подальшого розроблення теоретичних аспектів індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх; правотворчості – для розроблення нормативно-правових актів, спрямованих на покращення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх; практичній діяльності – для оптимізації діяльності працівників Національної поліції та інших правоохоронних органів у напрямку індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх; навчальному процесі – під час написання підручників із кримінології, а також навчальних посібників з суміжних спецкурсів.

Дисертація є самостійною науковою авторською працею. У праці, написаній у співавторстві, персональний внесок становить обсяг, визначений у списку наукових праць, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

При цьому у дисертації варто було б дещо більше уваги приділити інформаційно-аналітичному забезпеченню індивідуальної профілактики в частині розробки й практичного використання кримінологічного портрету неповнолітнього, який вчиняє корисливий злочин проти власності.

Загальна характеристика дисертації – позитивна.

Завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права, доктор юридичних наук *Бортник Надія Петрівна*, яка вказала на те, що в сучасних умовах злочинність неповнолітніх є невід'ємною складовою загальної злочинності та в перспективі – багато в чому визначає її рівень і суспільну небезпеку. Однією з істотних характеристик сучасної злочинності неповнолітніх є її корислива спрямованість, а отже, ефективне запобігання вчиненню неповнолітніми корисливих злочинів є вкрай важливим напрямом протидії сучасній злочинності в Україні.

Саме вирішенню цього вкрай актуального завдання і присвячено дослідження *Гуцул Роксолани Романівни* на тему «Кримінологічне забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх». Отже, актуальність теми дисертаційної роботи визначається

сучасними потребами удосконалення наукового супроводу діяльності правоохоронних органів у напрямку індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх.

Наукова новизна дисертації полягає в тому, що автором уперше науково обгрунтовано положення про те, що суб'єкт (орган управління) є інтегративним, системоутворювальним чинником, що визначає зміст поняття кримінологічного забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх; виокремлено найістотніші (у профілактичному та віктимологічному значенні) особистісні кримінологічні ознаки неповнолітнього злочинця, що детермінують його підвищену віктимність.

У дисертації удосконалено поняття індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх як діяльності, спрямованої на виявлення неповнолітніх осіб, від яких можна очікувати вчинення корисливих злочинів, зокрема крадіжок, грабежів та розбійних нападів, а також реалізацію заходів корегуючого впливу на особистість неповнолітнього, заходів щодо усунення, послаблення дії криміногенних чинників найближчого соціального оточення (мікросередовище), що в комплексі забезпечує позитивні зміни у поведінці неповнолітніх; систему загальносоціальних та індивідуальних кримінологічних засобів протидії корисливій злочинності неповнолітніх; шляхи реалізації індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх, зокрема крадіжок, грабежів і розбоїв.

У дисертації дістали подальший розвиток, зокрема: аргументація про необхідність розроблення та ухвалення Закону України «Про профілактику правопорушень»; положення щодо організації процесу своєчасного виявлення та поставлення на профілактичний облік батьків, а також осіб, які їх замінюють, котрі своєю поведінкою негативно впливають на неповнолітніх; твердження про профілактичний облік як один з найефективніших заходів індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх, зокрема крадіжок, грабежів і розбоїв; наукові підходи щодо формування єдиної бази даних про неблагополучні сім'ї та неповнолітніх із відхиленнями у розвитку соціальної поведінки, що має важливе значення для вдосконалення діяльності спеціальних суб'єктів запобігання вчиненню неповнолітніми корисливих злочинів, зокрема крадіжок, грабежів і розбоїв.

Отже, заявлені у дисертації наукові положення дійсно є такими, що одержані вперше, удосконалені чи набули подальшого розвитку.

Мета роботи полягає у формуванні системи цілісних теоретичних знань щодо кримінологічного забезпечення у напрямку удосконалення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. Усі поставлені автором завдання виконані у повному обсязі.

Однак, зважаючи на теоретичну важливість визначення понятійного апарату в контексті означеної тематики, доцільно було б більш ретельно проаналізувати поняття кримінологічного забезпечення й запропонувати його цілісне авторське визначення, а не лише зосередити увагу на його системоутворювальних критеріях.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в роботі висновки та пропозиції є основою для подальшого розроблення проблематики кримінологічного забезпечення злочинності неповнолітніх та її окремих проявів.

Достатнім є обсяг і зміст публікацій Гуцул Роксолани Романівни, випускника аспірантури кафедри кримінального права і процесу.

Загальна характеристика дисертації – позитивна.

В обговоренні дисертації також взяли участь – *Ортинський Володимир Львович* – директор Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти, доктор юридичних наук, професор; *Жаровська Ірина Мирославівна* – професор кафедри теорії та філософії права, конституційного та міжнародного права, доктор юридичних наук, професор; *Личенко Ірина Олександрівна* – завідувач кафедри цивільного права та процесу, доктор юридичних наук, професор.

З характеристикою наукової зрілості здобувача виступила науковий керівник – *кандидат юридичних наук, доцент Якімова С.В.*, яка відзначила, що Гуцул Роксолана Романівна у процесі підготовки дисертації проявила себе як цілеспрямована та професійна дослідниця. Усі рекомендації наукового керівника виконувала своєчасно. Брала активну участь у розробці наукової тематики кафедри кримінального права і процесу. У ході написання дисертації Гуцул Роксолана Романівна продемонструвала наполегливість, здатність до творчого та аналітичного мислення. У кінцевому підсумку все це дозволило випускнику аспірантури (11.09.2020 р.) кафедри кримінального права і процесу Гуцул Роксолані Романівні досягти поставленої мети дисертаційної роботи, що полягала в комплексному розробленні сучасних теоретичних і прикладних аспектів кримінологічного забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх.

Уміле й комплексне поєднання наукових методів забезпечили обґрунтованість наукових висновків і результатів дослідження.

Дисертаційна робота Гуцул Роксолани Романівни на тему: «Кримінологічне забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх» (спеціальність 081– «Право») є завершеною науковою працею, що полягає у комплексному дослідженні та розв'язанні наукового

завдання – комплексній розробці кримінологічного забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. Виконане дослідження забезпечило розробку низки наукових положень, що вирізняються різним ступенем новизни.

Основні результати та висновки дисертації всебічно висвітлені у наукових працях, мають широку сферу практичного застосування у науково-дослідній діяльності, правотворчості, практичній діяльності та навчальному процесі.

Дисертаційна робота випускника аспірантури (11.09.2020 р.) кафедри кримінального права і процесу Гуцул Роксолани Романівни відповідає усім вимогам, що висуваються до такого виду наукових праць та може бути рекомендована для подання у спеціалізовану вчену раду для подальшого прилюдного захисту.

4. Заслухавши та обговоривши доповідь Гуцул Роксолани Романівни, а також за результатами попередньої експертизи представленої дисертації на фаховому семінарі зі спеціальності 081 «Право» Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», прийнято наступні висновки щодо дисертації «Кримінологічне забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх»:

Висновок

фахового семінару зі спеціальності 081 «Право»

Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка» про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Кримінологічне забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх»

здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії Гуцул Роксолани Романівни за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань – 08 «Право»)

4.1. Актуальність теми дисертації, зокрема, визначається тим, що в Україні спостерігається доволі високий рівень злочинності неповнолітніх, яка в основному представлена сукупністю корисливих кримінально-караних діянь. Так, за даними Офісу Генеральної прокуратури України, за останніх п'ять років у нашій державі усього було зареєстровано 23384 злочини (кримінальні правопорушення), вчинені неповнолітніми, з яких 17165 (73,4%) – проти власності, а саме: 2016 р. – 5230 (4044); 2017 – 5608 (4158); 2018 – 4750 (3551); 2019 – 4088 (3013); 2020 р. – 3708 (2399). При цьому крадіжки, грабежі та

розбійні напади вчиняються неповнолітніми найчастіше, а отже, найбільше ускладнюють криміногенну ситуацію в Україні.

Психологічні та фізичні властивості неповнолітніх, суттєва не сформованість їх особистості не лише визначають кримінологічну специфіку корисливих злочинів, які вчиняються даною категорією молоді, але й обумовлюють соціальну потребу в розробці сучасних диференційованих форм, методів і заходів індивідуальної профілактики.

На важливість удосконалення індивідуальної профілактики з неповнолітніми правопорушниками вказує й зростання частки осіб, які вчинили кримінальні правопорушення до досягнення віку 14 років, з числа усіх неповнолітніх, які вчинили кримінальні правопорушення: 2016 р. – 5,2 % (218/4218); 2017 – 4,7 % (212/4510); 2018 – 4,4 % (176/3977); 2019 – 5,0 % (175/3495); 2020 р. – 6,4 % (193/3013). Недостатня ефективність ранньої індивідуальної профілактики з неповнолітніми особами в подальшому призводить до вчинення ними корисливих злочинів до досягнення віку кримінальної відповідальності.

Отже, актуальність і доцільність дисертаційної роботи визначається нагальною потребою у комплексному розробленні кримінологічних засад індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх, що стане науковою основою для подальшого удосконалення цього важливого напрямку юридичної практики в сучасному українському суспільстві.

4.2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри. Тема дисертації відповідає науковому напряму кафедри кримінального права і процесу «Шляхи вдосконалення правового механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в умовах розбудови правової держави»; дисертація виконана в межах науково-дослідної роботи: «Шляхи вдосконалення правового механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в умовах розбудови правової держави», № 0117U004015.

4.3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів полягає у проведенні теоретичного узагальнення та новому вирішенні наукового завдання, що полягає у комплексній розробці теоретичних і прикладних аспектів кримінологічного забезпечення, що має важливе значення для удосконалення індивідуальної профілактики корисливих злочинів, які вчиняються неповнолітніми.

4.4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій підтверджується теоретичним розробленням (обґрунтуванням) базових положень, результатами

апробації; відповідністю результатам інших авторів, а також комплексним поєднанням наукових методів дослідження (історико-правовий, системно-структурний, синтезу, аналізу, узагальнення, опитування, анкетування, статистичний, правового прогнозування та моделювання тощо).

4.5. Ступінь новизни основних результатів дисертації, порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру, полягає в тому, що робота є одним із перших в Україні комплексних досліджень, що присвячене теоретичним і прикладним аспектам сучасного кримінологічного забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. У дисертації обґрунтовано низку нових положень, висновків і рекомендацій, зокрема:

вперше:

– обґрунтовано положення про те, що суб'єкт (орган управління) є інтегративним, системоутворюючим чинником, що визначає зміст поняття кримінологічного забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх;

– виокремлено принципи програмування та планування запобігання корисливій злочинності неповнолітніх, до яких пропонується віднести професіоналізм; комплексність; наукову обґрунтованість, що базується на наукових дослідженнях і кримінологічній експертизі заходів; спрямованість на найбільш суспільно небезпечні прояви злочинності; прикладний характер методик запобігання злочинності; прогресивність використання передового світового досвіду у протидії злочинності й впровадження наукових і технічних новинок; суб'єктну, строкову, ресурсну визначеність і достатність для досягнення запобіжних цілей; контроль;

удосконалено:

– поняття індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх, під якою пропонується розуміти діяльність співробітників кримінально-виконавчих інспекцій, дільничних інспекторів поліції і громадськості, що спрямована на виявлення неповнолітніх осіб, схильних до вчинення злочинів, та здійснення на них профілактично-виховного впливу шляхом застосування системи заходів переконання і примусу з метою усунення та нейтралізації суб'єктивних причин злочинної поведінки, а також негативних детермінант із найближчого оточення такої особи;

– дефініцію поняття «злочинність неповнолітніх», під якою пропонується розуміти порівняно масовий соціальний феномен, що виражається у статистичній сукупності фактів протиправної (кримінально-забороненої) поведінки суб'єктів злочину у віці від 14 до 18 років на певній території за відповідний період часу;

– поняття загальносоціальної профілактики корисливої злочинності, під якою пропонується розуміти комплекс перспективних соціально-експериментальних і культурно-виховних заходів, спрямованих на подальший розвиток і вдосконалення суспільних відносин, а також усунення або нейтралізацію причин та умов злочинності;

– перелік основних методів індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх, до яких пропонується відносити методи переконання, примусу, надання допомоги, рекомендації, разового впливу, регламентації;

набули подальшого розвитку:

– питання щодо виділення системи принципів кримінологічного забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх, до яких пропонується віднести принцип актуальності, принцип реальності, принцип конкретності, принцип субординації та несуперечливості, принцип інформативності;

– твердження про профілактичний облік як один з найефективніших заходів індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх, зокрема крадіжок, грабежів і розбоїв;

– наукові підходи щодо необхідності формування єдиної бази даних про неблагополучні сім'ї та неповнолітніх із відхиленнями у розвитку поведінки, що має важливе значення для вдосконалення діяльності спеціальних суб'єктів запобігання вчиненню неповнолітніми корисливих злочинів, зокрема крадіжок, грабежів і розбоїв.

4.6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Гуцул Р.Р. Шляхи вдосконалення реалізації індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія юридична*. 2017. № 18. С. 11-16.

2. Гуцул Р.Р. Правове й організаційне забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2018. Вип. 2. Т. 2. С.15-19.

3. Гуцул Р. Р. Стан дослідження кримінологічних аспектів індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія юридична*. 2020. № 24. С. 119-125.

4. Гуцул Р. Р., Якимова С. В. Кримінологічні аспекти діяльності суб'єктів індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. *Вісник Національного університету «Львівська Політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2020. Вип. 7. № 26. С. 242-246. – Персональний внесок автора становить 90%: за результатами кримінологічного аналізу, автором запропоновано класифікацію суб'єктів індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх; систематизовано типові форми індивідуальної профілактики з неповнолітніми правопорушниками; обґрунтовано, що метод примусу до неповнолітнього правопорушника застосовується лише після того, як усі інші, менш жорсткі, не призвели до позитивних змін у його поведінці.

Публікація у науковому періодичному виданні іншої держави:

5. Hucul R. Analiza badania przyczyn rozwoju przestępczości wśród nieletnich i przeciwdziałanie jej w ukrainie. *Area Nauki*. Lublin, 2019. N 2 (6). P.51- 60.

Тези доповідей і матеріали науково-практичних конференцій:

1. Гуцул Р.Р. Аналіз факторів, що впливають на злочинну поведінку неповнолітніх. *Сучасний вимір держави і права*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.(м. Львів, 18–19 трав. 2018 р.). Львів:Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2018. С. 87–90.

2. Гуцул Р. Р. Соціально-психологічні причини злочинної поведінки неповнолітніх. *Становлення громадянського суспільства в Україні: нормативно-правове підґрунтя*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 3–4 трав. 2019 р.). Дніпро: ГО «Правовий світ», 2019. С. 105–107.

3. Гуцул Р.Р. Психологія неповнолітніх правопорушників, що вчиняють корисливі злочини. *Реформування національного та міжнародного права: перспективи та пріоритети*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17–18 січ. 2020 р.). Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2020. С. 116–119.

4. Гуцул Р. Р. Проблема профілактики девіантної поведінки неповнолітніх. *Актуальні проблеми реформування кримінальної юстиції*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 12–13 черв. 2020 р.). Одеса: Міжнародний гуманітарний університет, 2020. С. 38–43.

5. Гуцул Р. Р. Принципи діяльності суб'єктів індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх. *Феномен національної держави і права: український та світовий досвід і перспективи*: матеріали Дванадц. всеукр. наук. конф. (м. Львів , 4 груд. 2020 р.). Львів: Національний університет «Львівська Політехніка», 2020. С. 155-158.

Основні положення та результати роботи у повній мірі відображені у наукових працях за темою дисертації.

4.7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо. Основні положення дисертації, теоретичні та практичні висновки й рекомендації оприлюднені на міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях: «Сучасний вимір держави і права» (м. Львів, 18-19 травня 2018 р.); «Становлення громадянського суспільства в Україні: нормативно-правове підґрунтя» (м. Дніпро, 3-4 травня 2019 р.); «Реформування національного та міжнародного права: перспективи та пріоритети» (м. Одеса, 17-18 січня 2020 р.); «Актуальні проблеми реформування кримінальної юстиції» (м. Одеса, 12-13 червня 2020 р.); «Феномен національної держави і права: український і світовий досвід і перспективи» (м. Львів, 4 грудня 2020 р.).

4.8. Наукове значення виконаного дослідження полягає у можливості застосування отриманих результатів для подальшого розроблення актуальних положень кримінологічної теорії щодо індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх; а також для підготовки навчально-методичних матеріалів їй, зокрема підручників, навчальних посібників з навчальної дисципліни «Кримінологія» та суміжних спецкурсів.

4.9. Практична цінність результатів дослідження полягає у можливості їх застосування в цілях удосконалення методики індивідуальної профілактики з неповнолітніми правопорушниками на різних стадіях розвитку їх корисливої кримінальної поведінки.

4.10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення - дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

5. З урахуванням зазначеного,

на фаховому семінарі зі спеціальності 081 «Право» Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка» ухвалили:

5.1. Дисертація Гуцул Роксолани Романівни «Кримінологічне забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання, що полягає у комплексній розробці кримінологічного забезпечення в цілях удосконалення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх, що має важливе значення для галузі знань 08 «Право».

5.2. У 10 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них 4 статті у наукових фахових виданнях України та 1 стаття у науковому періодичному виданні іншої держави.

5.3. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

5.4. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Гуцул Р.Р. дисертація «Кримінологічне забезпечення індивідуальної профілактики корисливих злочинів неповнолітніх» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

За затвердження висновку проголосували:

за 12 (дванадцять)

проти – немає

утримались – немає

Головуючий на засіданні фахового семінару
доктор юридичних наук, професор

Ортинський В.Л.

Рецензенти:
д.ю.н., професор, професор кафедри
кримінального права і процесу

Канцір В.С.

д.ю.н., професор, професор кафедри
кримінального права і процесу

Марисюк К.Б.

Відповідальний у ННІ за атестацію PhD
д.ю.н., професор,
заступник директора з наукової та міжнародної діяльності
інституту права, психології
та інноваційної освіти

Гарасимів Т.З.